

ผลของปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมและปุ๋ยเคมีต่อผลผลิตถั่วลิสงฝักเต็มในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

หัวหน้าการทดลอง   นางสาวโสพิศ ใจปาละ   สังกัด   ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

บทคัดย่อ

การทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมและปุ๋ยเคมีที่มีต่อผลผลิตถั่วลิสงฝักเต็มในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการในไร่เกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งฤดูแล้งและฤดูฝน ปี 2560 ถึง 2562 วางแผนการทดลองแบบ 2×4 factorial in RCB จำนวน 3 ซ้ำ โดยปัจจัยที่ 1 คือ การใส่ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม 2 ระดับ ได้แก่ การใส่และไม่ใส่ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม ปัจจัยที่ 2 คือ การใส่ปุ๋ยเคมีเกรด 12-24-12 จำนวน 4 อัตรา คือ 0 12.5 25 และ 37.5 กิโลกรัมต่อไร่ พบว่าในฤดูแล้งและฤดูฝนไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใส่ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมและปุ๋ยเคมี รวมทั้งให้ผลผลิตฝักสดไม่แตกต่างกันทางสถิติ แต่มีแนวโน้มว่าการใส่ปุ๋ยเคมีเกรด 12-24-12 อัตรา 12.5 กิโลกรัมต่อไร่ให้ผลผลิตฝักสดสูงกว่าอัตราอื่นในทั้งสองฤดู นอกจากนี้ในฤดูฝนยังมีแนวโน้มว่าการใส่ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมให้ผลผลิตฝักสดสูงกว่าการไม่ใส่ การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ของทั้งสองปี เมื่อเปรียบเทียบทุกกรรมวิธีและวิธีการไม่ใส่ปุ๋ย จะเห็นได้ว่ากรรมวิธีที่มีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์มากที่สุด ในฤดูแล้ง คือ การใช้ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมคลุกเมล็ดก่อนปลูก และในฤดูฝนคือการใส่ปุ๋ยเคมีเกรด 12-24-12 อัตรา 12.5 กิโลกรัมต่อไร่

คำสำคัญ: ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม ปุ๋ยเคมี ถั่วลิสงฝักเต็ม จังหวัดเชียงใหม่